

Magyar Országgyűlés
Emberi jogi, kisebbségi, civil- és
vallásügyi bizottsága

Dr. Szili Katalin asszonynak,
az Országgyűlés elnökének

Bizottsági ajánlás

HELYBEN

Bizottsági ajánlás népi kezdeményezés vitájához

**Az Országgyűlés
Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi
bizottságának**

a j á n l á s a

„A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: kisebbségi törvény) 61. § (2) bekezdésének értelmében alulírott magyar állampolgárok kijelentjük, hogy a magyarországi bunyevác kisebbséghez tartozunk és a kisebbségi törvényben foglalt feltételeknek megfelelünk. Kérjük a Tisztelt Országgyűlést, hogy a kisebbségi törvény alapján a bunyevác népcsoportot ismerjék el nemzeti kisebbségként, és a hivatkozott törvény 61.§ (1) bekezdésében a „Magyarországon honos népcsoportok” felsorolását, a bunyevác kisebbségi népcsoporttal egészítse ki.” tárgyban Muity Mihály választópolgár által kezdeményezett országos népi kezdeményezéshez

(H/960. szám)

Tisztelt Országgyűlés!

Az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága a 2006. november 28-ai és december 04-ei ülésein kijelölt bizottságként a nép kezdeményezést megvitatta és annak parlamenti vitájához az alábbi ajánlást nyújtja be:

A bizottság meghallgatta Muity Mihályt, a népi kezdeményezés kezdeményezőjét, aki ötöd magával vett részt a bizottsági ülésen. Véleményük szerint a Magyar Köztársaság területén élő bunyevácok önálló nemzeti létének elismerése ügyében hiányos és homályos történelmi kép alakult ki az MTA 2006. április 11-én kiadott állásfoglalása után. Megítélésük szerint a bunyevátság nemzeti és etnikai önállósága minden ellenkező állítás dacára is fennáll, még a többi, velük elkeveredő délszláv nép – így a bosnyákok, sokacok, rácok (szerbek) és mások – viszonylatában is. A hozzászólók és az írásban beadott dokumentumok arra is hivatkoznak, hogy a nemzetközi jogban nem létezik egy egységes, kötelező érvényű meghatározás a nemzeti kisebbség fogalmára. A előterjesztők szerint a definíciók és rendelkezések a nemzeti kisebbség fogalmát objektív és szubjektív követelmények segítségével határozzák meg, melyeknek együttesen kell eleget tenni ahhoz, hogy az állampolgárok egy csoportját nemzeti kisebbségnek tekintsük.

Hivatkoztak arra is, hogy a bunyevácok a Szerb Köztársaságban külön nemzeti kisebbséget képeznek a Szerb Köztársaságban a nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságainak védelméről szóló törvény 2. cikkelyének (1) bekezdése értelmében. A Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia néprajzi intézetének kutatásaiban az önálló bunyevác sajátosság meglétének realitásából indul ki, amely mindenekelőtt a bunyevác önazonosságtudaton keresztül nyilvánul meg, de a külön kulturális identitáson keresztül is, mindezek révén megerősítést nyer és kifejezésre jut az etnikai sajátosság érzése (népnév, földrajzi eredet, történelem, kultúrtörténet, nyelvi sajátosságok, néphagyományok és népművészet, stb.). Fontosnak tartják kiemelni, hogy a kultúra elemei, amellyel a bunyevácok azonosulnak, valamint önazonosságtudatuk és népnevük történelmi folytonosságot mutatnak.

A bizottság meghallgatta a Kormány képviselőjében dr. Hornungné Rauh Editet, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkárát, aki nem támogatta a népi kezdeményezést. Alapvetően az MTA véleményére alapozva kijelentette, hogy nem támogatható a bunyevác népcsoport önálló nemzeti kisebbségként történő elismerése, mivel a bunyevác népcsoport egyike a magyarországi horvát nemzeti kisebbséget alkotó több, egymástól regionálisan is elkülöníthető népcsoportnak.

A bizottság meghallgatta az Országos Választási Bizottság képviselőjében jelenlévő dr. Halmi Gábor elnökhelyettet is.

Az OVB képviselője az írásos vélemény ismertetése mellett a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény legutóbbi módosításának kétféle értelmezhetőségére hívta fel a figyelmet. Elmondta, hogy az MTA negatív véleménye elkészült már az OVB döntése előtt, és az OVB nem végezte el az Országgyűlés szuverenitásának maximális tiszteletben tartása végett az MTA döntésének értelmezését. Arra is felhívta a figyelmet, hogy az Országgyűlés szuverenitásának e szélesebb értelmezése mellett elvész a jogorvoslati lehetőség.

Az MTA a vitában nem képviseltette magát, a módosított „kisebbségi törvény” értelmében véleménye az Országos Választási Bizottság határozatának mellékletét képezi, mivel kötelezően kikérendő vélemény.

Dr. Kaltenbach Jenő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa a bizottság tagjainak rendelkezésére bocsátotta az esélyegyenlőségi szakállamtitkárhoz címzett levelét, melyben kifejtette, hogy hatáskör hiányában nem lát lehetőséget arra, hogy állásfoglalásával, véleményével befolyásolja az Országgyűlés döntését. A „kisebbségi törvény” 61. § (2) bekezdése csupán a Magyar Tudományos Akadémia elnökét ruházza fel véleményezési joggal, azonban az MTA elnökének állásfoglalása nem bír kötelező erővel az önálló kisebbségi identitás kérdésében kizárólagos döntési kompetenciával rendelkező Országgyűlésre nézve.

A kisebbségi biztos arra is felhívta a figyelmet, hogy a nemzeti önrendelkezés jogon kívüli fogalom, csak a tudomány alapján nem megválaszolható. Megítélése szerint a kérdés nem, illetve nemcsak tudományos és szakmai kérdés, hanem politikai is, legalább részben, melyben vagyoni és politikai szempontokat is kell mérlegelni annak érdekében, hogy az Országgyűlés felelős döntést alkothasson arról, hogy egy új kisebbséget a törvény hatálya alá kíván-e vonni.

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal képviselőjében dr. Ispánovity Márton főosztályvezető, bunyevác származású horvát referens nyilatkozott, aki nem támogatta a

kezdeményezést. A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal véleménye szerint a bunyevácok a horvát közösséghez tartoznak. Ezt mutatja a legutóbbi kisebbségi választások eredménye is.

Az országos kisebbségi önkormányzatok elnökei is meghívást kaptak az ülésre, akik közül az Országos Horvát Önkormányzat elnöke szólalt meg, aki magát szintén bunyevác származásúnak vallotta. Dr. Karagics Mihály elmondta, hogy a kérdésben állást foglalt az Országos Horvát Önkormányzat közgyűlése is, amely majdnem egyhangú határozattal (1 nem szavazattal) úgy határozott, hogy a bunyevácok a horvát nemzeti kisebbséghez tartoznak, és nem támogatják az országos népi kezdeményezés elfogadását.

A bizottsági vitában több oldalról is (tudományos, nyelvi, kulturális, antropológiai, stb.) megvitatásra került a népi kezdeményezés, de leginkább a hatályos kisebbségi törvény szempontjából. A vitában sok szó esett az önazonosság, a szabad identitásválasztás és a kultúra, nyelv kérdéséről is.

A bizottság döntése kialakításakor ezúttal sokkal nehezebb helyzetbe került, mint a hunok országos népi kezdeményezésének megítélése alkalmából.

A bizottság nehéz helyzetbe került, mert az alkotmányjog nem ad igazi fogódzót. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény három fontos kritériumot fogalmaz meg a törvény hatálya alá tartozás feltételül, közös nyelv, kultúra és identitás.

A bizottságnak döntése kialakításakor e három identitási pont meglétét kellett vizsgálnia, illetve mérlegelnie. A bizottság szeretné leszögezni, hogy döntése bár kétségtelenül politikai elemeket is hordoz, nem tekinthető értékítéletnek. A bizottság tiszteletben tartja a bunyevácok érzelmi kötődését és identitástudatát, és elismeréssel adózik annak az aktivitásnak, melyet az aláírásgyűjtés kapcsán a beadványtevők kifejtettek. A bizottsági döntés meghozatalakor a bizottság nem erről kívánt véleményt nyilvánítani, hanem az MTA elnökének állásfoglalása alapján a 2/3-os kisebbségi törvény kritériumainak való megfelelésről volt köteles dönteni.

A bizottság a benyújtott háttéranyagok, az elhangzott vélemények, és elsősorban a Kormány és az MTA véleménye alapján úgy határozott, hogy nem támogatja a népi kezdeményezést.

A bizottság osztja a Kormány és az MTA véleményét, mely szerint a Magyarországon élő bunyevác közösség nem felel meg mindenben a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 1. § (2) bekezdésében előírt feltételeknek, így nem indokolt a 2/3-os kisebbségi törvény módosítása sem. (1i,13n,5t)

A bizottság előadója a vitában: Szászfalvi László alelnök (KDNP)

Budapest, 2006. december 06.

Balog Zoltán
a bizottság elnöke